

C.N.A.I./2009/AVIS-9

N.R.V./2009/ADVIES-9

19/05/2009

**Avis du Conseil national de l'art infirmier
fixant les critères d'agrément autorisant les
praticiens de l'art infirmier à se prévaloir de
la qualification professionnelle particulière
d'infirmier ayant une expertise particulière
en soins palliatifs**

**Advies van de Nationale Raad voor
Verpleegkunde tot vaststelling van de
criteria voor erkenning waarbij de
beoefenaars van de verpleegkunde
gemachtigd worden zich te beroepen
op de bijzondere beroepsbekwaamheid
van verpleegkundige met een
bijzondere deskundigheid in de
palliatieve zorg**

**Direction générale Soins de Santé primaires &
Gestion de crise**

Professions de santé
Cellule 2 : Professions de santé
non-universitaires et kinés.
Place Victor Horta 40, bte 10 • 1060 Bruxelles •
www.health.fgov.be

**Directoraat-generaal Basisgezondheidszorg &
Crisisbeheer**

Gezondheidszorgberoepen
Cel 2 : Niet-universitaire gezondheidszorg-
beroepen en kiné's
Victor Hortaplein 40, bus 10 • 1060 Brussel •
www.health.fgov.be

CONSEIL NATIONAL DE L'ART INFIRMIER		NATIONALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	
<i>La qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs.</i>		<i>De bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg.</i>	
C.N.A.I./2009/AVIS-9	19/05/2009	N.R.V./2009/ADVIES-9	

Avis du Conseil national de l'art infirmier fixant les critères d'agrément autorisant les praticiens de l'art infirmier à se prévaloir de la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs

Vu l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé, notamment le article 35sexies;

Vu l'arrêté royal du 27 septembre 2006 établissant la liste des titres professionnels particuliers et des qualifications professionnelles particulières pour les praticiens de l'art infirmier, notamment les articles 2, 4.;

Vu l'avis du Conseil national de l'art infirmier, donné le 16 octobre 2007;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le **xx/yy/zzzz**;

Vu l'accord de Notre Ministre du budget, donné le **xx/yy/zzzz**;

Vu l'avis du Conseil d'Etat n° **aabbcc**, donné le **xx/yy/zzzz**;

Chapitre 1er. - Dispositions générales.

Article 1er. Pour l'application du présent avis, on entend par la Commission d'agrément;

la Commission d'agrément du Conseil national de l'art infirmier telle que décrite par l'article 21septiesdecies, § 1, deuxième alinéa, de l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé.

Advies van de Nationale Raad voor Verpleegkunde tot vaststelling van de criteria voor erkenning waarbij de beoefenaars van de verpleegkunde gemachtigd worden zich te beroepen op de bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg

Gelet op het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, inzonderheid op artikel 35sexies;

Gelet op het koninklijk besluit van 27 september 2006 houdende de lijst van bijzondere beroepstitels en bijzondere beroepsbekwaamheden voor de beoefenaars van de verpleegkunde, met inzonderheid op de artikelen 2, 4.;

Gelet op het advies van de Nationale Raad voor Verpleegkunde, gegeven op 16 oktober 2007;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op **xx/yy/zzzz**;

Gelet op de akkoordbevinding van Onze Minister van Begroting, gegeven op **xx/yy/zzzz**;

Gelet op het advies van de Raad van State nr. **aabbcc**, gegeven op **xx/yy/zzzz**;

Hoofdstuk I. - Algemene bepalingen.

Artikel 1. Voor de toepassing van dit advies wordt verstaan onder de Erkeningscommissie;

de Erkeningscommissie van de Nationale Raad voor Verpleegkunde, zoals omschreven in artikel 21septiesdecies, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

CONSEIL NATIONAL DE L'ART INFIRMIER		NATIONALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	
<i>La qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs.</i>		<i>De bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg.</i>	
C.N.A.I./2009/AVIS-9	19/05/2009	N.R.V./2009/ADVIES-9	

Chapitre II. - Critères d'obtention de l'agrément d'infirmière ayant une expertise particulière en soins palliatifs.

Art. 2. Toute personne désirant être agréée aux fins de pouvoir se prévaloir de la qualification professionnelle particulière en soins palliatifs :

- est porteuse du diplôme, du grade, du brevet ou du titre d'infirmier gradué, d'infirmière graduée, de Bachelier en soins infirmiers, d'infirmier, d'infirmière ou porteuse du « diploma in de verpleegkunde », et ;
- a suivi avec fruit une formation complémentaire en soins palliatifs répondant aux exigences mentionnées à l'article 3.

Art. 3. La formation complémentaire visée à l'article 2 comprend une partie théorique d'au moins 150 heures effectives, dans les trois domaines ci-dessous:

1° Science infirmière :

- Démarche palliative appropriée pour tout âge, et dans tout secteur des soins de santé (exp. philosophie des soins palliatifs, contrôle de la douleur)
- Organisation du travail infirmier en interdisciplinarité
- Méthodologie de la recherche appliquée en soins palliatifs
- Implémentation des connaissances scientifiques dans la pratique par Evidence Based Nursing (EBN)
- Approche éthique et déontologique des soins

2° Sciences biomédicales :

- Pathologies néoplasiques et pathologies chroniques
- Physiopathologie des symptômes en soins palliatifs

Hoofdstuk II. - Criteria voor het verkrijgen van de erkenning als verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg.

Art. 2. Wie erkend wenst te worden om zich te kunnen beroepen op de bijzondere beroepsbekwaamheid in de palliatieve zorg:

- is houder van het diploma, de graad, het brevet of de titel van gegradueerde verpleger, gegradueerde verpleegster, Bachelor in de verpleegkunde, verpleger, verpleegster of houder van het diploma in de verpleegkunde, en;
- heeft met vrucht een bijkomende opleiding in de palliatieve zorg gevolgd die beantwoordt aan de vereisten vermeld in artikel 3.

Art. 3. De in artikel 2 bedoelde bijkomende opleiding omvat een theoretisch gedeelte van minstens 150 effectieve uren, in de drie onderstaande domeinen:

1° Verpleegkundige wetenschap:

- Aangepaste palliatieve benadering voor elke leeftijd en in elke sector van de gezondheidszorg (b.v.b. palliatieve zorgcultuur, pijnbeheersing)
- Interdisciplinaire organisatie van het verpleegkundige werk
- Methodologie van het toegepast onderzoek in de palliatieve zorg
- Gebruik van wetenschappelijke kennis in de praktijk door Evidence Based Nursing (EBN)
- Ethische en deontologische benadering van de zorg

2° Biomedische wetenschappen:

- Neoplastische pathologieën en chronische pathologieën
- Fysiopathologie van symptomen in palliatieve zorg

CONSEIL NATIONAL DE L'ART INFIRMIER	NATIONALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	
<i>La qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs.</i>	<i>De bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg.</i>	
C.N.A.I./2009/AVIS-9	19/05/2009	N.R.V./2009/ADVIES-9

3° Sciences sociales et humaines :

- Approche psycho-sociale du patient et de l'entourage
- Approche existentielle et spirituelle des soins palliatifs et en fin de vie
- Approche médico-psycho-sociale de la souffrance des soignants

Chapitre III. - Conditions de maintien de la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs.

Art. 4. La qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs est octroyée pour une durée indéterminée, mais son maintien est soumis à conditions:

1°. L'infirmier suit une formation permanente relative aux soins palliatifs afin de pouvoir dispenser les soins infirmiers conformément à l'évolution actuelle de la science infirmière et ainsi de développer et d'entretenir ses connaissances et compétences dans les trois domaines dont question à l'article 3.

Cette formation permanente doit comporter au minimum 60 heures effectives par période de 4 ans.

2°. L'infirmier a effectivement presté un minimum de 1500 heures au cours des quatre dernières années dans une équipe ou une structure de soins palliatifs ou auprès de patients en phase palliative en secteur intra- ou extra-hospitalier.

Art. 5. Les documents démontrant le suivi de la formation permanente et l'exercice de l'art infirmier au sein d'une équipe ou une structure dispensant des soins palliatifs ou auprès de patients en phase palliative en secteur intra- ou extra-hospitalier sont conservés par le porteur de la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs pendant 4 ans. Ces éléments sont à tout instant susceptibles d'être communiqués à la demande de la

3° Sociale en menswetenschappen:

- Psychosociale benadering van de patiënt en zijn omgeving
- Existentiële en spirituele benadering van de palliatieve zorg en het einde van het leven
- Medisch-psycho-sociale benadering van het lijden van de verzorgende

Hoofdstuk III. - Voorwaarden om de bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg te behouden.

Art. 4. De bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in palliatieve zorg wordt toegekend voor onbepaalde duur, maar het behoud ervan is aan voorwaarden onderworpen:

1°. De verpleegkundige volgt een permanente vorming met betrekking tot palliatieve zorg teneinde de verpleegkundige zorg te kunnen verstrekken overeenkomstig de huidige evolutie van de verpleegkundige wetenschap en aldus zijn kennis en bekwaamheid te onderhouden en te ontwikkelen in de drie domeinen waarvan sprake in artikel 3.

Deze permanente vorming moet minstens 60 effectieve uren per periode van 4 jaar omvatten.

2°. De verpleegkundige heeft gedurende de afgelopen vier jaar minimum 1500 effectieve uren gewerkt in een equipe of een structuur die palliatieve zorg verstrekt of bij patiënten in palliatieve fase in de intra- of extramurale sector.

Art. 5. De documenten die aantonen dat de permanente vorming is gevolgd en dat de verpleegkunde is uitgeoefend binnen een equipe of een structuur die palliatieve zorg verstrekt of bij patiënten in palliatieve fase in de intra- of extramurale sector, worden door de houder van de bijzondere beroepsbekwaamheid met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg gedurende 4 jaar bewaard. Deze elementen moeten te allen tijde kunnen worden meegedeeld

CONSEIL NATIONAL DE L'ART INFIRMIER		NATIONALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	
<i>La qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs.</i>		<i>De bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg.</i>	
C.N.A.I./2009/AVIS-9	19/05/2009	N.R.V./2009/ADVIES-9	

Commission d'agrément ou de la personne chargée du contrôle du dossier de l'infirmier concerné.

Chapitre IV. - Conditions de recouvrement de la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs.

Art. 6. Toute personne désirant recouvrer la qualification professionnelle particulière doit introduire une demande et répondre aux conditions suivantes:

- dans la période de 48 mois précédant la date de d'introduction de la demande, Il doit avoir suivi la formation permanente en soins palliatifs qui est exigée pour le maintien de la qualification professionnelle particulière, et;
- dans la même période, il doit également avoir suivi 20 pour cent d'heures supplémentaires de formation permanente en soins palliatifs;
- la formation permanente, qui est exigée pour recouvrer la qualification professionnelle particulière, doit répondre aux dispositions de l'article 4, point 1° de cet arrêté.

Chapitre V. - Dispositions transitoires.

Art. 7. Par dérogation à l'article 2, le porteur du diplôme, du grade, du brevet ou du titre d'infirmier gradué, d'infirmière graduée, de Bachelier en soins infirmiers, d'infirmier, d'infirmière ou porteuse du « diploma in de verpleegkunde » peut être agréé pour se prévaloir de la qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs pour autant qu'il réponde aux conditions suivantes:

- il a exercé sa fonction d'infirmier dans une équipe ou une structure de soins palliatifs, ou auprès de patients en phase palliative en secteur intra- ou extra- hospitalier pendant au moins deux

op verzoek van de Erkenningcommissie of van de persoon die met de controle van het dossier van de betrokken verpleegkundige is belast.

Hoofdstuk IV. - Voorwaarden om de bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg opnieuw te verkrijgen.

Art. 6. Wie zijn bijzondere beroepsbekwaamheid wenst terug te krijgen moet een aanvraag indienen en aan de volgende voorwaarden beantwoorden:

- in de periode van 48 maanden voorafgaand aan de datum van indienen van de aanvraag moet hij de permanente vorming in de palliatieve zorg gevolgd hebben, die voor het behoud van de bijzondere beroepsbekwaamheid wordt geëist, en;
- in dezelfde periode moet hij eveneens 20 procent bijkomende uren permanente vorming in de palliatieve zorg gevolgd hebben;
- de permanente vorming, die geëist wordt om de bijzondere beroepstitel te terug te krijgen, moet aan de bepalingen van artikel 4, punt 1° van dit besluit beantwoorden.

Hoofdstuk V. - Overgangsbepalingen.

Art. 7. In afwijking van artikel 2 kan de houder van het diploma, de graad, het brevet of de titel van gegradueerde verpleger, gegradueerde verpleegster, Bachelor in de verpleegkunde, verpleger, verpleegster of de houder van het diploma in de verpleegkunde erkend worden om zich op de bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg te beroepen, op voorwaarde dat hij beantwoordt aan volgende voorwaarden:

- hij heeft zijn functie van verpleegkundige in een equipe of een structuur die palliatieve zorg verstrekt of bij patiënten in palliatieve fase in de intra of extra murale sector gedurende

CONSEIL NATIONAL DE L'ART INFIRMIER		NATIONALE RAAD VOOR VERPLEEGKUNDE	
<i>La qualification professionnelle particulière d'infirmier ayant une expertise particulière en soins palliatifs.</i>		<i>De bijzondere beroepsbekwaamheid van verpleegkundige met een bijzondere deskundigheid in de palliatieve zorg.</i>	
C.N.A.I./2009/AVIS-9	19/05/2009	N.R.V./2009/ADVIES-9	

ans équivalent temps plein, et; - il fournit la preuve qu'il a suivi avec fruit une formation complémentaire de minimum 50 heures effectives dans les trois domaines des soins palliatifs repris à l'article 3, et; - il introduit sa demande écrite auprès de la Commission d'agrément pour bénéficier des mesures transitoires et être agréé.	minstens twee jaar voltijds equivalent uitgeoefend, en; - hij levert het bewijs dat hij met vrucht een bijkomende opleiding heeft gevolgd van minimum 50 effectieve uren in de drie domeinen van palliatieve zorg die in artikel 3 opgenomen zijn, en; - hij dient zijn schriftelijke aanvraag in bij de Erkenningscommissie om van de overgangsmaatregelen te kunnen genieten en erkend te worden.

Chapitre VI. - Disposition finale

Art. 8. Le présent projet d'avis entre en vigueur **#A#** après sa publication au Moniteur belge.

↑ (**#A#** = *C'est à déterminer par le ministre, tant que le moment choisi s'accorde à l'année scolaire*).

Hoofdstuk VI. - Slotbepaling

Art. 8. Dit ontwerp van advies treedt in werking **#A#** na zijn publicatie in het Belgische Staatsblad.

↑ (**#A#** = *Dit is te bepalen door de minister, zo dat het gekozen moment aansluit op het schooljaar*).

AM Gérard-Solé,

*Présidente du Conseil
national de l'art infirmier.*

*Voorzitster van de Nationale
Raad voor Verpleegkunde.*